

Nr 300

Av herr **Löfgren m. fl.**, angående utredning om den fortsatta utbyggnaden av trådradionätet, m. m.

Sedan länge har man sökt förbättra distributionen av riksprogrammet i radio genom ett trådradionät (TR) till de lyssnare som saknar godtagbara mottagningsmöjligheter. Programmet överförs via telefonledning. Under senare tid, i samband med att dubbelprogrammet infördes i radion, har statsmakterna vidare anslutit sig till utbyggnad av ett nät av s. k. FM-stationer, vilket också möjliggör bättre mottagningsförhållanden för de ur mottagarsynpunkt missgynnade människorna i vårt land.

FM och TR kan sålunda i dagens läge betecknas som konkurrerande system, då det gäller att föra ut radioprogrammen till de lyssnare som har dåliga mottagningsförhållanden. Vart och ett av systemen har sina för- och nackdelar. I detta sammanhang vill vi endast fästa uppmärksamheten på den betydelsefulla förändring som uppkommit i och med televisionens genombrott. TV-programmet kan nämligen inte utsändas över TR men väl tillsammans med radioprogrammet över särskilt konstruerade FM-stationer.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1958/59 har telestyrelsen begärt 4,1 milj. kronor för utbyggnad av TR, och samtidigt har styrelsen lagt fram siffror för hur TR bör byggas under tiden härefter fram till budgetåret 1961/62. Radiotjänst har yttrat sig över styrelsens äskanden och godtagit det föreslagna beloppet för utbyggnad under 1958/59. Däremot har Radiotjänst inte velat ta ställning till telestyrelsens utbyggnadsplaner för kommande år. Radiotjänst önskar i stället att en utredning tillsättes för att undersöka i vad mån telestyrelsens planer för utbyggnad av TR bör revideras, särskilt med hänsyn till utbyggnaden av televisionen. Departementschefen har i årets statsverksproposition godtagit den av telestyrelsen och Radiotjänst förordade utbyggnaden av TR under 1958/59. Departementschefen anser sig däremot inte beredd att ta ställning till den av telestyrelsen planerade utbyggnaden av TR för kommande år.

Enligt vår mening är det nödvändigt att utbyggnaden av TR förutsättningslöst undersöks av en särskild utredning. Det finns starka skäl som talar för att utbyggnaden av TR redan nu gått för långt och att man bort satsa mer på FM. Särskilt det faktum att endast FM kan användas för distribution av televisionsprogrammet har ingett oss farhågor för att utbyggnaden av TR försvårar för TR-abonnenter att också bli i tillfälle att

se TV. En utbyggnad av TV inom trådradioförsedda områden medför ju en dubbelinvestering jämfört med en utbyggnad av FM-stationer för utsändning av såväl radio- som televisionsprogram. Även den omständigheten att investeringarna i TR är mångdubbelt dyrare för staten (sju gånger dyrare räknat per abonnent, enligt kommunikationsministerns svar i andra kammaren våren 1957 på en interpellation av hr Sörlin) föranleder oss att med hänsyn till det ansträngda budgetläget ifrågasätta anslaget för utbyggnad av TR.

På anförda skäl anser vi att en utredning omedelbart bör tillsättas för att ta ställning till den vidare utbyggnaden av TR. Till dess att kommitténs utlåtande föreligger, anser vi att investeringarna i TR bör upphöra. Anslaget till telestyrelsen, 4,1 milj. kronor, för utbyggnad av TR under 1958/59 bör därför innehållas. För påbörjade arbeten m. m. är vi beredda att tillstyrka ett mindre belopp om förslagsvis 1 eller 1,5 milj. kronor.

Enligt nyligen fastställda principer skall rundradioverksamheten respektive televisionen självfinansieras, d. v. s. licensinkomsterna skall användas för programverksamheten och nödvändiga investeringar och eventuella överskott fonderas för framtida behov. Härigenom har i realiteten skapats två specialbudgeter, en för radion och en för televisionen. I årets statsverksproposition redovisas ett beräknat överskott för budgetåret 1958/59 om 4,9 milj. kronor för radioverksamheten. Detta överskott ökar i motsvarande mån genom vår föreslagna begränsning av investeringarna i TR. Efter sammanräkning av drift- och investeringskostnaderna för TV finner departementschefen, att dessa kostnader överstiger beräknade TV-licensinkomster med 2,6 milj. kronor. Han har valt att redovisa detta inkomstbehov för TV på driftbudgeten.

På grund av det nära samband som finns mellan radio och TV anser vi det rimligt att de medel som frigöres genom vår föreslagna besparing på anslaget under televerkets fond användes för att finansiera underskottet i specialbudgeten för TV. Vi har därmed inte tagit ställning till lämpligheten av två särskilda specialbudgeter för radio respektive TV. Man kan tänka sig att radioverksamheten under kommande år från televisionen erhåller de medel som genom vårt förslag frigöres.

Vi föreslår därför,

att riksdagen begär en utredning om den fortsatta utbyggnaden av trådradionätet, samt

att anslaget på kapitalbudgeten för investeringar i trådradio under televerkets fond nedsättes från 4,1 milj. kronor till högst 1,5 milj. kronor.

Stockholm den 25 januari 1958

Sigfrid Löfgren

Olle Dahlén

Eric Nelander

C. W. Carlsson

i Stockholm